

Sygn. akt III AUa 47/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dorota Goss-Kokot
Sędziowie:	SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska SSA Iwona Niewiadowska-Patzer (spr.)
Protokolant:	inspektor ds. biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. w Poznaniu

sprawy z wniosku **K. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek skargi K. D. o wznowienie postępowania

od prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 20 września 2012 r. sygn. akt III AUa 406/12

zmienia zaskarżony wyrok oraz wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2012r. sygn. akt VIII U 3753/11i poprzedzającą go decyzję w ten sposób, że stwierdza brak podstaw do wstrzymania K. D. wypłaty emerytury od 1 października 2011r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 września 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. z urzędu wstrzymał K. D. wypłatę emerytury od 1 października 2011r.

Od decyzji tej ubezpieczona złożyła odwołanie, które wyrokiem Sądu Okręgowego- Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2012r. zostało oddalone.

Sąd ustalił, że K. D. ur. (...) od 6 marca 1997r. jest zatrudniona w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) jako księgowa.

W dniu 30 marca 2009r. złożyła wniosek o emeryturę, decyzją z dnia 17 lipca 2009r. pozwany organ rentowy przyznał odwołującej prawo do emerytury od 1 marca 2009r. Zaskarżoną decyzją wstrzymano wypłatę emerytury od 1 października 2011r.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy przywołał brzmienie art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2009r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Sąd wskazał, że powyższy przepis został wprowadzony art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010r. Nr 257 poz.1726) i wszedł w życie z dniem 1 maja 2011r., przy czym zgodnie z zapisem art.28 ustawy do emerytur i rent przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy przepis ustawy (ujętej w art. 6 i 18) w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą stosuje się poczynając od 1 października 2011r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że stan faktyczny rozpoznawanej sprawy wyczerpuje wskazaną normę, wobec czego organ rentowy trafnie wstrzymał odwołującą wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011r.

Wyrokiem z dnia 20 września 2012r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu oddalił apelację ubezpieczonej od powyższego wyroku.

Sąd Apelacyjny zaakceptował ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji.

Sąd Apelacyjny przywołał treść art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wskazując, że identyczne brzmienie przepisu ustawy zostało wprowadzone już wcześniej – art. 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 9 poz.118). Na tle wprowadzonego do porządku prawnego tego uregulowania doszło do wydania przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia- wyroku z dnia 7 lutego 2006r. SK 45/04, gdzie wskazano, iż art. 103 ust.2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zgodny z przepisami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Apelacyjny przytoczył argumenty zawarte w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego oraz wyrokach Sądu Najwyższego potwierdzające, że zasadą jest, iż pracownikowi, który nabył prawo do emerytury przysługuje jedno świadczenie- albo emerytura z ubezpieczenia społecznego albo wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego zaprezentowana analiza treści przepisu art. 103 ust.2a ustawy emerytalnej powoduje, że również treść art. 103a ustawy emerytalnej została zinterpretowana prawidłowo i uzasadnia oddalenie apelacji ubezpieczonej w całości.

Orzeczenie Sądu Apelacyjnego z dnia 20 września 2012r. jest prawomocne.

Pismem z dnia 20 grudnia 2012r. (nadanym w Urzędzie Pocztowym tego samego dnia) ubezpieczona złożyła skargę o wznowienie postępowania sądowego na podstawie art. 401¹ k.p.c.

W uzasadnieniu skargi ubezpieczona powołała się na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. (Dz.U. z 22.11.2012r) stwierdzającego niezgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy.

Pozwany organ rentowy nie ustosunkował się do twierdzeń odwołującej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Skarżąca skargę oparła na dyspozycji art. 401¹ k.p.c., który stanowi, że „można żądać wznowienia postępowania (...) w wypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.”

Przepis ten stanowi realizację na gruncie postępowania cywilnego artykułu 190 ust.4 Konstytucji RP przewidującego, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją RP, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, stanowi podstawę do wznowienia postępowania.

Zgodnie z art.190 ust.3 Konstytucji RP orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, jednak Trybunał Konstytucyjny może określić inny termin utraty mocy obowiązującego aktu normatywnego.

Artykuł 401¹ k.p.c. ma zastosowanie do tych orzeczeń, dla których podstawą ich wydania był akt normatywny zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny, a skutkiem wyroku Trybunału stwierdzającego niezgodność z Konstytucją nieobowiązującego już przepisu ustawy, jest umożliwienie wznowienia postępowań sądowych, w których taki przepis stanowił podstawę prawną rozstrzygnięcia (por. post. SN z 20 czerwca 2007r. V CNP 45/07).

W myśl art. 407 § 2 k.p.c., w sytuacji określonej w art. 401¹ skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Skarżąca jako podstawę wznowienia postępowania powołała wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012r. K2/12, zgodnie z którym „art. 28. ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do **osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.**”

Należy zatem uznać, że powyższe orzeczenie wyczerpuje przesłanki do wznowienia postępowania sądowego w oparciu o regulację zawartą w art.401¹k.p.c, jak również, że skarżąca dochowała terminu do wniesienia skargi (art. 407§2 k.p.c.).

Sąd Apelacyjny zauważa, że Trybunał w uzasadnieniu wyroku podkreślił, że **zasada ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, związana jest z bezpieczeństwem prawnym jednostki**. Przejawia się w takim stanowieniu i stosowaniu prawa przez państwo, by nie stawało się ono pułapką dla obywatela i by mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki, których nie był w stanie przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, że jego działania będą także później uznawane przez porządek prawny.

Rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę w art. 28 ustawy z 16 grudnia 2010 r. spowodowało, że osoby, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. zostały objęte nową, mniej korzystną dla nich treścią ryzyka emerytalnego. Aby emeryturę nadal pobierać po 1 października 2011 r., musiały one rozwiązać stosunek pracy z dotychczasowym pracodawcą. W przeciwnym razie ich świadczenie emerytalne ulegało zawieszeniu. Oceniając sytuację tych osób z punktu widzenia zasady ochrony zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, Trybunał wskazał, że gdyby w momencie przechodzenia na emeryturę osoby te wiedziały, że będą musiały przerwać zatrudnienie, żeby uzyskać świadczenie emerytalne, to ich decyzja być może byłaby inna, tzn. nie składałyby wniosku o ustalenie prawa do emerytury i kontynuowały zatrudnienie. Korzystniejsze byłoby bowiem dla nich osiągnięcie wysokiego dochodu ze stosunku pracy niż dużo mniejszej emerytury. Co więcej -

późniejsze złożenie wniosku oznaczałoby wyższe świadczenie emerytalne. Treść ryzyka emerytalnego, w określeniu której ustawodawca ma swobodę, nie powinna być zmieniana w stosunku do osób, które już nabyły i zrealizowały prawo do emerytury.

Z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r.

Mając powyższe na uwadze i uznając, że zaskarżona decyzja została wydana w oparciu o niekonstytucyjny przepis tj. art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, który stanowił, że do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. 01.01.2011r.) przepis art. 103a ustawy o emeryturach i rentach stosuje się od dnia 1 października 2011r., Sąd Apelacyjny stwierdza brak podstaw do wstrzymania ubezpieczonej wypłaty świadczenia przyznanego decyzją z dnia 7 lipca 2009r.

Z tych względów należy uznać, że zaszły przesłanki do zmiany zaskarżonego prawomocnego wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 20 września 2012r. oraz wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z 13 stycznia 2012r. jaki i poprzedzającej go decyzji organu rentowego z dnia 21 września 2011r. i uznania, że w rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do wstrzymania wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011r.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 412§1 i 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

/SSA Hanna Hańczewska-Pawłowska/ /SSA Dorota Goss-Kokot/ /SSA Iwona Niewiadowska-Patzer/